

Nytt flygvapenförband i FN-tjänst

Åter till Kongo

Ett svenskt insatsförband benämnt Flygplatsenhet Kongo kommer att svara för driften av flygplatsen i den kongolesiska staden Kindu.

Foto: C-G Schultz

Sverige planerar att genom Försvarsmakten bistå FN med hjälp att driva en flygplats i Kongo.

Förbandet benämns Flygplatsenhet Kongo och den svenska insatsstyrkan beräknas vara operativ den 1 juni i år.

Planeringen inför uppdraget leds av Flygtaktiska kommandot i Uppsala.

För att kunna lösa uppgiften måste en helt ny typ av förband sättas upp på rekordtid.

Med början i sommar planeras ett svenskt flygvapenförband deltaga i driften av en civil flygplats i Kongo. Insatsen är resultatet av en förfrågan som FN framförde till Sverige i höstas.

Bakgrunden är att FN i Kongo är engagerat i en fredsbevarande verksamhet som kallas MONUC, en förkortning för *Mission de In Organisation des nations Unies en Rpublique Democratic Republic of Congo*. Det är den största mission som FN bedriver för närvarande.

Det är i grunden en observatörsmission, där FN har en mängd observatörer på olika platser i landet som studerar och utreder de stridande parterna. Men insatsen kommer att utökas.

En av åtgärderna som vidtas i landet syftar till att olika väpnade grupper som härstammar från grannländer, t ex Rwanda, ska kunna återbördas hem. I nuläget befinner de sig i Kongo som en följd av olika stridigheter och konflikter.

Det aktuella området saknar infrastruktur, det är i stort sett väglöst land och därför måste förflyttningarna ske med flyg. Men även inom denna transportsektor

råder stora brister, både personellt och infrastrukturellt.

Den svenska förbandsenheten benämns Flygplatsenhet Kongo (FK) och dess uppgift blir att bedriva flygplatstjänst, dvs passagerarservice, bagage- och frakthantering och räddningstjänst.

Åtagandet löper på ett år och personalen kommer att tjänstgöra i sexmånadersperioder. Överstelöjtnant **Percy Hansson**, från F 17 i Ronneby är utsedd till chef för den första kontingenten, kallad FK 01.

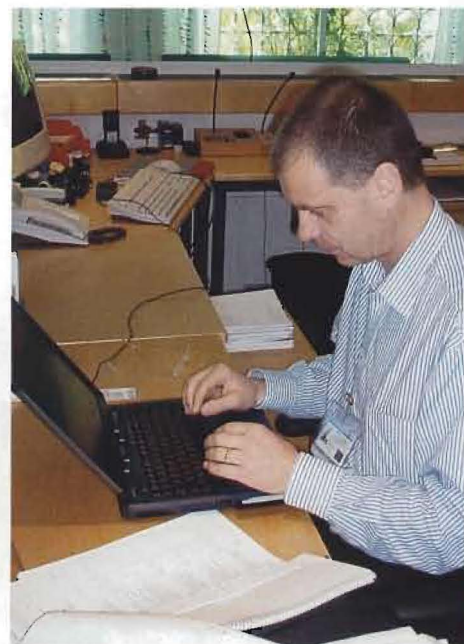
På plats i Kindu kommer det även att finnas FN-förband från bland annat Sydafrika. Det sydafrikanska förbandet utgör det ena av två sk stridsgrupper (Task Force) som har till uppgift att med hjälp av bland annat helikoptrar söka upp olika gerillagrupper som finns i svårtillgängliga trakter, och exempelvis ge dem skydd under flygtransporten till olika uppsamlingsläger i östra Kongo.

Det bedöms också vara det säkraste sättet, eftersom det finns risk för att stridigheter kan uppstå om fientligt sinnade grupperingar hamnar i samma områden under vandringar till fots.

För att dessa stridsgrupper ska kunna

Gatumiljö i staden Kindu, där det svenska flygplatsförbandet kommer att verka. Foto: C-G Schultz

Överstelöjtnant Percy Hansson blir chef för FK 01. Foto: C-G Schultz

►►► bedriva sin verksamhet effektivt krävs en fungerande logistikorganisation. Det är bland annat för att säkerställa denna som den svenska flygplatsenheten bidrar med sin kapacitet.

Helt nytt förband

Det svenska flygvapnet har tidigare aktivt deltagit i FN-operationer i Kongo. Åren 1961 - 63 fanns där en flygdivision med J 29 Flygande Tunnan i ett förband som benämndes F 22.

Det är således 40 år sedan sist, men denna gång kommer det inte att finnas

några svenska militärflygplan i förbandet. Den nya förbandsenheten utgör däremot ett bra exempel på Försvarsmaktens nya inriktning som syftar till att ha en flexibel insatsförmåga.

Hittills har nämligen varken Försvarsmakten eller det tidigare flygvapnet haft något förband med uppgift att bedriva flygplatstjänst av det här slaget. Därför har man tvingats att på rekordtid organisera och sätta upp ett helt ny typ av förband från grunden.

Överstelöjtnant **Carl-Gustav Schultz** vid Flygtaktiska kommandot i Uppsala har varit projektledare för utvecklingsarbetet

som inleddes i december 2002. I grunden är han flygtekniker, men har sedan slutet av 1980-talet skaffat sig bred erfarenhet av ledning av flygbasförband. Han har haft en aktiv roll utvecklandet av de internationella snabbinsatsförbanden Swafrap AJS37 och Swafrap C-130.

– Bildandet av Swafrap AJS37 underlättades genom att vi drog fördelar av den befintliga organisationen. Men i det här fallet finns inget färdigt koncept att falla tillbaka på. Försvarsmakten äger inte ens alla typer av fordon som behövs för uppgiften i Kongo, säger C-G Schultz.

För att kunna besvara FN:s förfrågan,

Flygplatsen i Kindu trafikeras av en mängd olika flygplanstyper, Boeing 727, Casa 212, Il-76 m fl. Foto: Lars Idmark

Personal ur en svensk rekognoseringsgrupp i samtal med FN-personal i Kindu. Foto: C-G Schultz

Vy över FN-campen vid Kindu flygplats.

Foto: C-G Schultz

Till höger: Flygplatsen i Kindu har låg standard. Bilden visar en incheckningsdisk för passagerare.

Foto: Lars Idmark

reste en svensk sk fact finding-grupp till Kongo i december. Bland annat besöktes en av de då aktuella flygplatserna, Bukavo, som har en ytterst bristfällig infrastruktur. Den svenska personalen hade tvingats bo tält om det blivit en mission där.

Men resan gav dock svar på frågan om Sverige skulle klara uppgiften.

– Ja, det ansåg vi definitivt, säger C-G Schultz.

– Vid ett efterföljande utvärderingsmöte i början av februari hos FN i New York bestämdes det dock att vi skulle vara på en annan flygplats, Kindu.

Östra Kongo

Flygplatsen är belägen i den östra delen av landet, invid en stad med samma namn. Kongo är till ytan fem gånger större än Sverige och en flygresa mellan huvudstaden Kinshasa och Kindu tar cirka två timmar med ett vanligt passagerarflygplan.

Det som den svenska flygplatsenheten ska uträtta i Kindu sköts normalt av civila företag. Det handlar om vanlig flygplatstjänst som på vilken civil flygplats som helst. C-G Schultz:

– Normalt anlitas civila kontraktörer, men i den situation som råder i Kongo blir det både dyrt och osäkert för FN. Blir situationen instabil och det är risk för strider i ett område, finns hela tiden risken att den civila verksamheten där snart upphör. Men ett militärt förband kan hävda sin egen och verksamhetens integritet på ett annat sätt och kommer sannolikt att vara bland de

sista som lämnar flygplatsen om så skulle bli nödvändigt.

Ytterligare en svensk rekognoseringsresa till Kindu genomfördes under en vecka i slutet av februari. I gruppen ingick bland annat personal från FTK, Högkvarteret och Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI).

Det konstaterades t ex att flygfältet i Kindu har en bana på drygt 2 000 meter och anses vara i bra skick. Däremot är plattan för uppställning av flygplan snålt tilltagen och därför påbörjas under våren bygget av en ny.

Den kommer sannolikt inte att vara klar när FK 01 anländer. Bygget är relativt okomplicerat, men bristen på t ex vägar och maskiner präglar även detta bygge.

– Alla maskiner och fordon måste flygas in, liksom allt byggmaterial. Enbart betongen beräknas kräva cirka 60 flygplanslaster med Il-76, sade major **Lars Idmark** från Högkvarteret efter hemkomsten från rekognoseringsresan.

Den befintliga flygplatsbyggnaden är i dåligt skick och flygledartornet kontrolleras av RCD-Goma, vilka härskar i området. Därför kommer FN att operera från en egen byggnad som är under uppförande.

Den svenska enheten kommer att förläggas i en FN-ägd camp vid flygplatsen. Organisationen tillhandahåller även all erforderlig livsmedel, vatten och elkraft.

Förlägningsområdet omgärdas av murar krönta av taggråd och är under ständig bevakning av FN-trupp. Kindu ligger i ett mycket fattigt område där det dessutom råder brist på mat och vatten.

Skyddsåtgärderna är vidtagna för att skydda FN-förläggningen mot överfall och rån.

På en fråga om det är farligt för FN-personalen att vistas i Kindu svarar C-G Schultz, att risken för militära stridigheter bedöms som låg.

– Det är nog större risk att man råkar illa ut genom sjukdomar, säger C-G Schultz.

– Malaria är vanligt förekommande, så all personal rekommenderas att var noga med sin malaria-profylax och hur man i övrigt betar sig.

– Dessutom ska man bara dricka av FN tillhandahållet vatten och inte falla för frestelsen att äta frukter som kanske sköljts i floden. ●

Stort intresse

Insatsenhetens organisation består av 90 personer. Av dessa kommer ungefär 25 av befattningarna att besättas av officerare. Övriga befattningar är öppna för vem som helst med lämplig kompetens att söka.

Intresset för att ingå i FK-förbandet har varit stort, hittills har mer än 1 600 personer anmält sig. Vilka som blir antagna avgörs vid Swedint, Forsvarsmaktens internationella kommando.

Mera information om tjänstgöring i Flygplatsenhet Kongo finns på Internet: www.swedint.mil.se